

**Miestai ir regionai:
paktas dėl
seksualinio smurto
prieš vaikus sustabdymo**

Kongreso indėlis į Europos Tarybos
kampaniją **VIENAS IŠ PENKIŲ**

Patvirtinta Kongreso Biuro 2012 m. rugsėjo 14 d.

Dizainas: Europos Tarybos Vietos ir Regionų Valdžių Kongresas
Leidimas: 2013 m. vasario mėn.

Turinys

Pakto pristatymas	5
Kokia jo esmė?	5
Kam reikalingas vietos ir regionų valdžios institucijų įtraukimas?	5
Ką siūlo Kongresas?	6
Kokių veiksmų Europos Tarybos Kongresas laukia iš vietos ir regionų valdžios institucijų?	7
Kas yra Kongreso Miestų ir regionų paktas dėl seksualinio smurto prieš vaikus sustabdymo?	8
Ką reiškia prisijungimas prie pakto?	8
Kas yra pagrindiniai partneriai?	9
Kas yra 4 P?	9
4 P: Prevencija	10
4 P: Apsauga	15
4 P: Teisinis persekiojimas	17
4 P: Dalyvavimas	17
Kokie konkretūs veiksmai galimi regionų lygiu?	18
Kaip paktas veiks praktikoje?	18
Registracijos paktui internetinė platforma	18
Vietos ir regionų valdžios institucijų kontrolinis veiksmų sąrašas	19
Prevencija	19
Apsauga	20
Dokumentai ir tinklapiai su nuorodomis	21

Pakto pristatymas

Kokia jo esmė?

Remiantis statistika, [maždaug vienas iš penkių vaikų](#) Europoje patiria kokios nors formos seksualinį smurtą – vieną baisiausių smurto prieš vaikus formų. Egzistuoja ne viena seksualinio smurto forma, tarp jų – incestas, pornografija, prostitucija, prekyba žmonėmis, korupcija, ryšių su vaiku mezgimas internetu, seksualinis išnaudojimas ir seksualinė prievarta. Jos visos gali sukelti ir sukelti rimtą žalą vaikų psichikos ir fizinei sveikatai. Seksualinės prievartos pasekmės vaikus lydi ir suaugus – iš pirmų lūpų išgirstos istorijos pasakoja apie užslėptame liūdesyje ir skausme praleistus gyvenimus.

2010-aisiais Europos Taryba pradėjo kampaniją kovai su seksualiniu smurtu prieš vaikus. Siekiant atspindėti problemos mastus VIENAS IŠ PENKIŲ (angl. ONE in FIVE) pavadintos kampanijos tikslas - [Europos Tarybos Konvencijos dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos](#) (toliau - "Lancarotės Konvencija") tolesnis ratifikavimas, jos teisinių mechanizmų priėmimas ir įgyvendinimas, o taip pat ir vaikų, jų šeimų/globėjų ir plačiosios visuomenės aprūpinimas žiniomis ir priemonėmis, padėsiančiomis užkirsti kelią vaikų seksualiniam išnaudojimui ir prievartai bei nuo jų apsaugoti, bei visuomenės informavimas apie šios problemos mastus.

Kam reikalingas vietos ir regionų valdžios institucijų įtraukimas?

Vietos ir regionų valdžios institucijų pareiga – jų vietovėse gyvenančių vaikų ir jaunuolių saugumo ir gerovės skatinimas, kurią jos vykdo bendradarbiaudamos su partneriais – nevyriausybinėmis organizacijomis, visuomeninėmis organizacijomis ir privačiu sektoriumi. Darbas turėtų būtų koncentruojamas į keturias šakas – prevenciją, apsaugą, teisinį persekiojimą ir dalyvavimą (angl.

Prevention, Protection, Prosecution ir Participation – 4 P). Susiduriantiems su seksualinio smurto ir prievartos prieš vaikus atvejais Europos miestams ir regionams yra keliama užduotis padidinti informuotumą apie šią problemą, bendruomenėse kurti ir įdiegti veiksmų planus ir strategijas, nukreiptas 4 P sprendimo keliu, bei investuoti į geresnes paslaugas. Kad šeimos ir vaikai vietose gautų tai, kas jiems būtina reikalinga norint sustabdyti seksualinį smurtą ir seksualinę prievartą, o taip pat būtų vykdomas nusikaltėlių teisinis persekiojimas, visos paslaugos bei veiksmai turi atspindėti pagarbą vaikų teisėms, į pirmą vietą kelti geriausius vaikų interesus ir sudaryti galimybes vaikams būti išgirstiems.

Ką siūlo Kongresas?

Turėdamas omenyje tiek VIENAS iš PENKIŲ kampanijos vietas, tiek ir regionų dimensiją, Europos Tarybos Vietos ir Regionų Valdžių Kongresas priėmė Strateginį veiksmų planą su šiais specifiniais tikslais:

1. kelti Kongreso narių, vietos ir regionų valdžios institucijų, jų asociacijų bei kitų partnerių informuotumą apie kampanijos tikslus;
2. steigiant vaikų apsaugos nuo visų smurto formų struktūras ir mechanizmus, skatinti Europos Tarybos teisinių standartų ir teisinių instrumentų naudojimą (Lancarotės Konvencija ir Gairės dėl Vaiko Interesus Atitinkančio Teisingumo);
3. skatinti vietos ir regionų valdžios institucijas vykdyti seksualinio smurto prieš vaikus prevencijos kampanijas ir plėtoti informuotumą keliančias priemones, ir ypač platinti ir priimti naudojimui informuotumą apie kampaniją keliančią medžiagą (Apatinių drabužių taisyklė), taip supažindinant tėvus ir globėjus, kaip vaikui prienamais būdais su juo kalbėti apie seksualinį smurtą prieš vaikus;
4. skatinti požiūrį, kad tai ne vieno, bet visos eilės suinteresuotų subjektų reikalas, ir raginti vietos ir regionų valdžios įstaigas

kurti kovos su seksualiniu smurtu prieš vaikus struktūras, procesus ir mechanizmus, kurie apimtų visą eilę sričių;

5. miestuose ir regionuose kurti vaikams geriau pritaikytą kultūrinę terpę bei sudaryti vaikams ir jaunuoliams galimybes prasmingai dalyvauti saugių bendruomenių, kuriose nebūtų vietos seksualiniam smurtui, plėtroje.

Kokių veiksmų Europos Tarybos Kongresas laukia iš vietos ir regionų valdžios institucijų?

Atrodo, kad valdžios institucijos vykdo labai ribotą veiklą. 2010 m. Jungtinėje Karalystėje atlikti tyrimai parodė, kad vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo strategiją¹ yra parengę mažiau nei ketvirtadalis tos valstybės narės vietos valdžios institucijų. Tačiau kita vertus, iš tyrimų ir įrodymų akivaizdu, kad seksualinis išnaudojimas iš tiesų **vyksta**, ir ne tik JK, bet ir kiekvienoje iš 47 Europos Tarybos valstybių narių, nors duomenų rinkimo metodai dažnai nėra taip išstobulinti, kad galėtų palaikyti šį teiginį.

Todėl Kongreso tikslas yra propaguoti VIENAS iš PENKIŲ kampaniją ir supažindinti vietos ir regionų valdžios įstaigas su Lancarotės Konvencija, sukurti vaikų interesus atitinkančias paslaugas vietose ir regionuose, apsaugoti vaikus ir padėti užkirsti kelią seksualiniam išnaudojimui bendruomenėje.

Europos Tarybos Kongresas ragina visus miestus ir regionus prisijungti prie VIENAS iš PENKIŲ kampanijos ir pasirašyti **Kongreso miestų ir regionų paktą dėl seksualinio smurto prieš vaikus sustabdymo**.

---

¹ *What's going on to safeguard children and young people from sexual exploitation? (Kas daroma, kad vaikai ir jaunuoliai būtų apsaugoti nuo seksualinio išnaudojimo), Jago et al, 2011 m. spalio.*

Kas yra Kongreso Miestų ir regionų paktas sustabdyti seksualinį smurtą prieš vaikus?

Visose keturiose minėtose P sferose veiksmai yra ne tik pageidautini, tačiau būtini. Kongresas parengė galimų veiksmų planą, kuris be visai nedaug valstybės lėšų reikalaujančių veiksmų apima ir tokius, kuriems dėl būtinybės apibrėžti specifines strategijas ir sukurti specialias struktūras prireiks rimtų investicijų. Kad ir kokios būtų susiję išlaidos, priemonės vaikų seksualiniam smurtui ir prievartai sustabdyti visada bus rentabilios, kadangi jos – tai investicija į pagarba žmogaus teisėmis grindžiamą sveiką bendruomenę.

Nors galutinis Kongreso siekis yra, kad kuo daugiau vietos ir regionų savivaldybių ir parlamentų susikurtų savo koordinuotas įvairias sritis apimančias struktūras, procesus ir mechanizmus, skirtus kovoti su seksualiniu smurtu ir prievarta prieš vaikus, miestų ir regionų indėlis į VIENAS iš PENKIŲ kampaniją galėtų prasidėti mažais kukliais žingsneliais, pvz., stengiantis pakelti informuotumą apie kampaniją, savo tinklapyje įdėjus į ją nuorodą.

Kongresas ragina visų 47 valstybių narių vietos ir regionų valdžios įstaigas pasirašyti paktą ir pradėti bent nuo vieno mūsų kontroliniame sąraše įrašyto punkto įgyvendinimo, vėliau pereinant prie kitų veiksmų kovoje su prieš vaikus vykdomu seksualiniu smurtu ir prievarta, kaip savo galutinį tikslą numatant koordinuotų įvairias sritis apimančių struktūrų, procesų ir mechanizmų sukūrimą.

Ką reiškia prisijungimas prie pakto?

Įsitraukę miestai ir regionai prisijungs prie Kongreso iškelto tikslo kelti informuotumą ir kurti seksualinio smurto ir prievartos prieš vaikus problemos sprendimui būtinas struktūras, įdiegdami kiek galint daugiau šiame lankstinuke išdėstytų veiksmų, bei bet kokių kitų veiksmų, kurie galėtų padėti Kongresui pasiekti savo tikslą.

Kas yra pagrindiniai partneriai?

Kiekvienoje iš 47 valstybių narių Europos Taryba įkūrė vyriausybės paskirtų centrų, galinčių suteikti konsultaciją ir padėti vietos valdžios institucijoms prisijungti prie daugybės nevyriausybinėse organizacijų ir civilinės visuomenės grupių, jau šiuo metu aktyviai dirbančių kampanijos labui, tinklo. Keliose valstybėse narėse buvo įsteigtos [Nacionalinės kampanijos komandos](#), kurios užsiima kampanijos darbo koordinavimu ir veiksmų įdiegimu ir gali pakonsultuoti įvairiais klausimais regioniniu ir savivaldybių lygiu. Savivaldybės ir regionai gali taip pat užmegzti kontaktus su atitinkamomis nacionalinėmis ministerijomis.

Europos Tarybos Parlamentinė Asamblėja įsteigė [Parlamentary kontaktams tinklą](#), kuris koordinuos nacionalinius, Europos ir tarptautinius parlamentinius veiksmus kovoje su seksualiniu smurtu prieš vaikus. Tinklas, kuriam šiuo metu priklauso 49 nariai, padeda valstybėms narėms dalintis geriausia praktika teisės aktų leidybos ir vykdomos politikos srityse.

Kas yra 4 P?

Svarbiausias vietos ir regionų valdžios institucijų tikslas privalo būti vaikų saugojimas nuo išnaudojimo. Dėl to jos privalo nuspręsti, kaip turėtų dirbti visuomeninio sektoriaus agentūros, kad būtų užtikrinta apsauga ir parama vaikams ir jaunuoliams, ir tuo pačiu vykdomas nusikaltėlių teisinis persekiojimas. Vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų koncentruotis į keturias šakas – prevenciją, apsaugą, teisinį persekiojimą ir dalyvavimą (4 P) arba kitaip tariant – užkirsti kelią prievartai, apsaugoti nukentėjusiuosius, patraukti atsakomybėn nusikaltėlius ir užtikrinti, kad vaikai pilnai dalyvautų visame procese.

Šiame skyriuje rasite informaciją apie tai, kokių veiksmų turi būti imamasi ir kodėl jie reikalingi.

4 P: Prevencija

Vietos ir regionų lygiu gali būti imtasi visos eilės prevencinių veiksmų, kurie padėtų išvengti vaikų seksualinio išnaudojimo ir prievartos.

Informuotumo kėlimas

Vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų vykdyti vaikų seksualinės prievartos ir smurto prevencijos programas ir politiką, ir taip kelti vaikų, su vaikais dirbančių žmonių, tėvų, šeimų, globėjų ir plačiosios visuomenės informuotumą. Informuotumo kėlimas gali padėti pasiekti socialinių pokyčių prevencinių priemonių įdiegimo keliu.

Siekiant užtikrinti saugias ir efektyvias paslaugas, prevencijos programose ir strategijose turėtų būti numatyti visų suinteresuotų šalių tinkami aukštos kokybės profesionalūs mokymai. Suinteresuotos šalys – tai visi su vaikais reguliariai kontaktuojantys asmenys, pvz., socialiniai darbuotojai, sveikatos specialistai, mokytojai (visų lygių – nuo ikimokyklinio ugdymo įstaigų iki vidurinės mokyklos), policija, kultūros, laisvalaikio ir sporto kompleksų, bažnyčių, jaunimo centrų personalas, teisėsaugos pareigūnai ir t.t.

Kadangi visos strategijos turi numatyti ankstyvą vaikų, kuriems gresia rizika, identifikavimą, yra būtina įgyti adekvačias žinias apie vaikų seksualinį išnaudojimą ir seksualinę prievartą ir kelti žmonių

Siūlomi veiksmai

- Miestų ir regionų tinklapiuose įdėti nuorodą į Europos Tarybos VIENAS IŠ PENKIŲ tinklapį
- Mokyklose ir jaunimo centruose organizuoti informacinius užsiėmimus vaikams ir personalui
- Platinti informacinius biuletenius ir lankstinukus su informacija ir gairėmis
- Rengti mokymus vietos ir regionų specialistams
- Organizuoti diskusijas ir seminarus specialistams ir visuomenei
- Supažindinimui su problema pasinaudoti Europos Vietos demokratijos savaitę
- Bendradarbiauti su nevyriausybinėmis organizacijomis, masinėmis informacijos priemonėmis ir privačiu sektoriumi

informuotumą apie tai, kaip atpažinti ženklus, galimai išduodančius patirtą seksualinį smurtą, pvz., elgesio pasikeitimus.

Tėvai, šeimos ir globėjai taip pat turėtų išmokti atpažinti vaikų seksualinio išnaudojimo ir prievartos požymius, sužinoti, kokių jie turėtų imtis veiksmų bei kokį poveikį tai gali turėti vaikams ir šeimoms.

Be to, turėtų būti vykdomi mokymai apie prevencines priemones, pvz., internetinės erdvės monitoringą, o vaikams reikėtų padėti apsaugoti patiemis, pvz., jiems paaiškinant, kaip internete atpažinti kenksmingą turinį ar nepažįstamųjų, kurie gali norėti išgauti jų asmeninę informaciją, siekdami užmegzti su jais kontaktą (vaikų viliojimas), netinkamus veiksmus. Šie mokymai turėtų būti išplėsti ir tėvams, kuriuos reikėtų apmokyti interneto monitoringo bei naudojimosi internetu kontrolės, bei vaikams, kuriems turėtų būti paaiškintos interneto keliamos rizikos ir pavojai. Bendradarbiaujant su nevyriausybinėmis ar kitomis organizacijomis, gali būti sukurtos vaikams, tėvams, mokytojams, šeimoms skirtos naujos internetinės apsaugos priemonės arba panaudotos jau egzistuojančios informuotumo kėlimo priemonės.

Siūlomi veiksmai

- Užtikrinti, kad būtų paruošti nacionalinių ir Europos vaikų pagalbos linijų numeriai
- Miesto ar regiono tinklapyje sukurti nuorodą, kurios vieno paspaudimo pakaktų, norint gauti skubią pagalbą ar konsultaciją
- Sukurti ir visiems moksleiviams išplatinti mažas, patogias nešiotis korteles su naudingais telefonais ir adresais
- Kiekvienam namų ūkiui pagaminti po šaldytuvo magnetą su naudingais telefonais ir adresais
- Vaikų pamėgtose vietose iškabinti plakatus su informacija apie tai, kur kreiptis pagalbos
- Pasirūpinti, kad mokyklose ir jaunimo klubuose būtų vaikams prieinamos šviečiamosios medžiagos
- Platinti informacinius biuletenius ar lankstinukus apie saugų elgesį internete
- Palengvinti pranešimą apie neteisėtus veiksmus internete

Be to, informuotumo kėlimo veiksmai privalo bėti nukreipti į plačiąją visuomenę, kuri turi ne tik gauti informaciją apie šį reiškinį, bet taip pat ir apie galimas prevencines priemones. Vienas iš būdų tą pasiekti – miestų ir regionų tinklapyje įdėti nuorodą į Europos Tarybos VIENAS iš PENKIŲ tinklapį. Nacionalinės ir Europos “karštosios” bei pagalbos linijos gali bėti reklamuojamos vietiniu lygiu.

Informuotumo kėlimas ir šviečiamoji medžiaga

Europos Taryba sukūrė medžiagą, kurios tikslas yra padėti suvokti vaikų seksualinio smurto ir prievartos problemą ir skleisti kampanijos skelbiamą žinią. Medžiaga buvo sukurta sprendimus priimantiems asmenims, palaikymo grupėms ir specialistams, dirbantiems vaikams ir su vaikais. Buvo sukurta ir į 36 kalbas išversta speciali informuotumo kėlimo medžiaga, kuri turėtų padėti tėvams ir vaikams užkirsti kelią seksualiniam smurtui, o apie jo atvejus pranešti (www.underwear.ue.org). Vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų atspausdinti ir gausiai išplatinti VIENAS iš PENKIŲ kampanijos medžiagą mokyklose, vaikų darželiuose bei kitose vaikų lankomose vietose (jaunimo klubuose, jaunimo asociacijose, pvz., skautams ir t.t.). (Kreiptis į: ain5@coe.int).

Vaikų švietimas

Mokydamiesi apie seksualinę prievartą ir smurtą bei apie skirtingus smurto bei rizikingų situacijų tipus, vaikai įgyja žinių ir įgūdžių, padedančių jiems informuotai, saugiai ir sveikai pasirinkti ir išvengti vaikų seksualinio išnaudojimo ir prievartos rizikos; vėliau tokie vaikai sugeba susikurti sveikus ir teigiamus santykius.

Pradinėje ir vidurinėje mokyklose turėtų bėti naudojama efektyvi ir specialiai moksleivių amžiui pritaikyta mokomoji medžiaga, įskaitant ir kultūros požiūriu jautrią informaciją, kuri būtų pateikta vaikams suprantama kalba ir parengta atsižvelgiant į konkrečius vaikų poreikius ir jų jautrumą. Tokiu būdu vaikai gautų žinutę apie tai, kas yra seksualinis smurtas ir kaip jį atpažinti, o tai padėtų vykdyti prevenciją saugių praktikų skatinimo keliu. Į medžiagą turėtų bėti

įtraukta informacija apie naujas komunikacijų technologijas ir apie internetinėje veikloje slypinčias rizikas bei apie tai, kaip pranešti apie neteisėtą interneto turinį.

Kad vaikai žinotų, kur ieškoti pagalbos, visos švietimo ir informacinės kampanijos turi nukreipti į konsultacijų ir paramos šaltinius, pvz., nurodant specialias telefono ar pagalbos linijas, ir ypatingai po darbo valandų dirbančių nacionalinių ar Europos organizacijų telefonus. Kiekvienas moksleivis galėtų gauti po nedidelę, patogią nešiotis atmintinę, raktų pakabuką ar mobiliojo telefono dėklą su naudingais telefonais ir adresais, kurį galėtų visą laiką turėti su savimi kuprinėje. Vietos ir regionų valdžios įstaigos galėtų pasirūpinti šaldytuvo magnetų su šia informacija gamyba, kad kiekvienas vaikas turėtų šią informaciją po ranka namuose. Vietos ir regionų valdžios įstaigos privalo užtikrinti, kad informacija ir pagalba būtų lengvai pasiekiamos. Nėra sudėtinga į miesto/regiono tinklapį įdėti aiškią vieno spustelėjimo reikalaujančią nuorodą, per kurią vaikai galėtų pasiekti jiems reikalingą pagalbą ir patarimus. Informacija apie tai, kur eiti ir į ką kreiptis, turėtų būti iškabinta visose vaikų dažnai lankomose vietose – mokyklose, žaidimų grupėse, jaunimo centruose, sveikatos centruose, viešose bibliotekose, ligoninės priimamuosiuose, seksualinės sveikatos klinikose, vietos valdžios įstaigos tinklapiuose, bažnyčiose ir t.t.

Preveninių veiksmų partneriai

Lancarotės Konvencija ragina valdžios įstaigas steigti nepriklausomas institucijas, kurios užsiimtų vaikų teisių propagavimu ir apsauga. Ji taip pat siūlo paskirti asmenį ar organizaciją, kurių darbas būtų kelti visuomenės informuotumą apie vaikų seksualinį išnaudojimą ir prievartą; tai galėtų būti vaikų ombudsmenas, vaikų atstovas ar vaiko teisių komisaras. Tokia pareigybė galėtų būti įsteigta vietos ir/arba regionų lygiu.

Daugelis organizacijų ir asociacijų – tarptautiniu, Europos, nacionaliniu, regionų ar vietos lygiu – labai aktyviai kovoja su vaikų seksualiniu smurtu ir prievarta. Ne viena jų yra parengusi informuotumą keliančius ir informacinius dokumentus bei medžiagą, kurie galėtų būti išplatinti plačiau. Nacionalinės vietų ir regionų valdžios institucijų asociacijos bei pačios valdžios institucijos turėtų bendradarbiauti su šiomis organizacijomis ir užtikrinti šios medžiagos platų panaudojimą.

Vaikų seksualinis išnaudojimas ir prievarta dar vadinami slaptaisiais nusikaltimais, kadangi nuo jų nukentėjusiems vaikams paprastai yra be galo sunku apie juos papasakoti. Dėl šito, o taip pat ir dėl standartizuotų ir palyginamųjų duomenų rinkimo metodų trūkumo yra sudėtinga susidaryti aiškų vaizdą apie problemos apimtį. Svarbi vietos ir regionų valdžios institucijų užduotis – sukurti duomenų rinkimo mechanizmą, kuris leistų sekti ir vertinti situaciją jų rajone. Surinktų duomenų dėka valdžios įstaigos gali įvertinti vaikų seksualinio išnaudojimo rizikas, apimtį ir pobūdį savo rajonuose bei parengti informaciją paremtą atsaką šiai problemai.

Siūlomi veiksmai

- Vietos/regionų lygiu paskirti asmenį ar organizaciją, kuris užsiimtų informuotumo apie vaikų seksualinį smurtą ir prievartą kėlimu
- Dirbti su civiline visuomene, renkant informaciją apie konkrečias situacijas vietose, politikos ir veiksmų informavimo tikslais
- Bendradarbiauti su visuomenės informavimo priemonėmis
- Tarpusavyje bendradarbiauti skirtingiems miestams

Civilinės visuomenės organizacijos, o taip pat ir privataus sektoriaus įmonės – ypač informacijos ir komunikacijų technologijų sektorius ir visuomenės informavimo priemonės – gali bendradarbiauti su vietos ir regionų valdžios institucijomis, vykdydamos projektus ir programas, nukreiptas į problemos prevenciją ir vaikų apsaugą. Regioniniu lygiu gali būti efektyviai bendradarbiaujama tarp skirtingų miestų keliaujančių nusikaltėlių persekiojime, pvz., prekybos vaikais byloje.

4 P: Apsauga

Vietos ir regionų valdžios institucijos, kaip artimiausios vaikų seksualinio išnaudojimo ir prievartos aukoms valdžios lygmens institucijos, užima palankiausias pozicijas struktūrų, implikuojančių visus vaidmenis globos grandinėje, kūrime bei geriausios įmanomos paramos ir pagalbos suteikimo vaikams užtikrinime. Į jų pareigas įeina ne vien tik darbas nukentėjusiems vaikams, bet ir šeimos sistemai bei apskritai bendruomenei. Vietos ir regionų valdžios įstaigos turėtų skatinti įvairių suinteresuotųjų šalių prisijungimą ir kurti koordinuotas tarpžinybines struktūras, procesus ir mechanizmus, siekiant spręsti seksualinio smurto prieš vaikus problemą.

Siūdomi veiksmai

- Steigti vaikų interesus atitinkančius namus, kuriuose dirbtų įvairios agentūros ir įvairių sričių specialistai
- Įvesti atsiskaitomybės vietos/regionų lygiu pareigą
- Reklamuoti nacionalines ir Europos telefono ar interneto pagalbos linijas
- Visiems su vaikais dirbantiems specialistams pateikti aiškias rekomendacijas dėl pranešimo apie įvykius

Tarpžinybiniai centrai

Miestai ir regionai turėtų vadovautis holistiniu, integruotu ir grindžiamu daugelio agentūrų strategija požiūriu, ir steigti specializuotas, pasišventusias valdžios įstaigas su aiškiai apibrėžtais vaidmenimis ir pareigomis, kurios suvienytų visas vaikų apsaugos ir jų gerovės ir gerbūvio srityse dirbančias tarnybas. Vietose turėtų būti kuriamos apsaugos strategijos, kurios apimtų specifines vietose veikiančias procedūras ir sistemas.

Daugelyje Europos šalių atsakomybė spręsti vaikų seksualinės prievartos atvejus tenka visai eilei agentūrų, kurios visos užsiima tokių atvejų tyrimu. Vaikai yra daug kartų apklausiami, atsiranda pakartotinės viktimizacijos, kuri gali būti ne mažiau ar net labiau

žalinga vaikui nei patirta prievarta, pavojus. Lancarotės konvencija skatina kurti daugelio agentūrų, įvairių sričių specialistų “vienos stotelės” centrus, kuriuose visi vaikų prievartos bylų tyrime dalyvaujantys specialistai – vaikų gerovės ir sveikatos priežiūros tarnybos, teisėsauga, teisminės institucijos ir t.t. – dirbtų po vienu stogu ir užtikrintų, kad vaikai – seksualinio smurto aukos, būtų apsaugoti nuo tolesnės prievartos (vaikų interesus atitinkančių namų sąvoka). Yra svarbu, kad būtų vietų, kuriomis vaikai pasitikėtų ir kur galėtų laisvai ir konfidencialiai išsipasakoti bei jaustųsi saugūs. Tokiuose centruose būtų pasirūpinta visais šiais dalykais: vaikai galėtų būti apklausti ir praeiti sveikatos patikrinimus teismo ekspertizės tikslais, atitinkami specialistai galėtų atlikti jų išsamų įvertinimą bei suteikti visą reikalingą terapinę pagalbą, tuo pat metu išvengiant pasikartojančių apklausų ir pakartotinės viktimizacijos.

Įsipareigojimą pranešti apie įtarimą sukėlusius atvejus padarius privalomu, galėtų būti apsaugota daugiau vaikų, o pats įsipareigojimas nepažeistų nei jau egzistuojančių konfidencialumo taisyklių, nei vaiko pasitikėjimo savimi. Visiems su vaikais dirbantiems specialistams turi būti skirtos aiškios rekomendacijos, kaip perduoti jų nuogąstavimus atitinkamai agentūrai, o vietos ir regionų valdžios institucijos tuomet turėtų atlikti tyrimą ir nustatyti, ar yra pagrindo įtartį prievartą. Suinteresuotos šalys privalo būti taip pat susipažinę su vaikų apsaugos ir teisių klausimu bei vaikų geriausių interesų prioretizavimo svarba.

Kai tokie centrai nacionaliniu lygiu neegzistuoja, turėtų būti steigiamos telefono ar interneto pagalbos linijos, kuriomis vaikai galėtų nesunkiai pasinaudoti ir pasikonsultuoti anonimiškai.

Apsaugos veiksmų partneriai

Nevyriausybinės organizacijos ir kitos civilinės visuomenės organizacijos yra svarbūs partneriai, ypač tos, kurios užsiima pagalba aukoms.

4 P: Teisinis persekiojimas

Lancarotės konvencija kriminalizuoja visą eilę veikų ir, nors tyrimo ir nusikaltėlių persekiojimo procedūros bus dažniausiai apibrėžtos nacionaliniuose baudžiamuosiuose įstatymuose, tam tikras vaidmuo šioje srityje tenka ir vietos bei regionų valdžios institucijoms. Visuose šio etapo veiksmuose, įskaitant ir tyrimą bei teisminį procesą, pagrindinis dėmesys turi būti skiriamas vaiko geriausiems interesams, teisėms ir pažeidžiamumui.

Pagalba aukoms

Valdžios įstaigos turėtų užtikrinti, tame tarpe ir bendradarbiaujant su NVO, kad būtų imamasi tam tikrų priemonių, pvz., suteikiama nemokama pagalba teismo proceso metu, konsultuojami tėvai ir broliai bei seserys bei teikiama terapinė pagalba.

Darbas su nusikaltėliais

Vietos ir regionų valdžios institucijos gali užtikrinti, kad jiems būtų suteiktos tinkamos paramos paslaugos, ypač stengiantis išvengti nusikaltimų pasikartojimo. Jos gali taip pat pasirūpinti, kad nusikaltėliai gautų informaciją apie jų teises ir jiems teikiamas paslaugas.

4 P: Dalyvavimas

Europos Taryba tiki, kad teisė būti išgirstam ir rimtai priimtam yra esminė kiekvieno vaiko ir jaunuolio žmogiškajam orumui ir sveikam vystymuisi. Vaikai ir jaunuoliai turi būti išklaudyti, jų nuomonei suteikiant pelnytą svorį, atsižvelgiant į jų amžių ir brandos lygį, kadangi tai yra būtina jų teisės į tai, kad visuose su jais susijusiuose reikaluose į pirmą vietą būtų iškeliami jų interesai bei jų teisės į apsaugą nuo smurto, prievartos, nepriežiūros ir netinkamo elgesio su jais, įgyvendinimui.² Visuose savo veiksmuose vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų vadovautis šiuo principu.

---

² Valstybių narių Ministrų Komiteto Rekomendacija CM/Rec(2012)2 dėl vaikų ir jaunesnių nei 18 metų jaunuolių dalyvavimo.

Kokie konkretūs veiksmai galimi regionų lygiu?

Nors daugelis Lancarotės konvencijos propaguojamų priemonių bus perkeltos į baudžiamuosius ir civilinius įstatymus, kas paprastai yra valstybės atsakomybė, kai kurie esminiai vaikų apsaugos dalykai gali patekti į regionų kompetencijos sritį, pvz., gerovės, socialinių ir sveikatos tarnybų reglamentavimas ir organizavimas bei specifinių priemonių ir struktūrų, kurios prisidėtų prie vaikų seksualinio išnaudojimo ir prievartos prevencijos ir apsaugos, įdiegimas. Regionų valdžios įstaigos ir parlamentai turėtų išanalizuoti, kokių priemonių – kaip įstatyminių, taip ir administracinių – jiems reikėtų imtis, siekiant įgyvendinti Lancarotės konvencijos lygio nuostatas.

Kaip Paktas veiks praktikoje?

Vietų ir regionų atstovai yra kviečiami į paktą atkreipti savo kolegų ir miestų bei regionų departamentų, atsakingų už vaikų sveikatą, gerovę ir saugumą, dėmesį, ir paraginti juos pradėti kampaniją už jame siūlomų iniciatyvų įgyvendinimą.

Registracijos paktui internetinė platforma

Vietose ir regionuose išrinkti atstovai gali registruotis Kongreso pakto platformoje (www.coe.int/congress-pact). Taip pat kviečiami registruotis norintys įgyvendinti pakto nuostatas miestai ir regionai bei tie, kurie jau pradėjo savo iniciatyvas.

Šioje platformoje visi turės galimybę pateikti informaciją apie naujas iniciatyvas ir struktūras bei apie jau egzistuojančias priemones, ir galės į platformą sugrįžti kaskart, įdiegus naujas veiklas. Ši informacija įgalins išmatuoti VIENAS iš PENKIŲ kampanijos progresą vietas ir regionų lygiu.

Vietos ir regionų valdžios institucijų kontrolinis veiksmy sąrašas

Prevencija

- Miesto ar regiono tinklapyje įdėti nuorodą į VIENAS iš PENKIŲ tinklapj
- Organizuoti informacinius užsiėmimus vaikams ir personalui dienos centruose, mokyklose ir jaunimo centruose
- Platinti informacinius biuletenius ir lankstinukus su informacija ir gairėmis
- Vykdyti mokymus vietų ir regionų specialistams
- Organizuoti diskusijas ir seminarus specialistams ir visuomenei
- Supažindinimui su problema pasinaudoti Europos Vietos demokratijos savaitė
- Bendradarbiauti su NVO, masinėmis informacijos priemonėmis ir privačiu sektoriumi
- Vietos/regionų lygiu paskirti asmenį ar organizaciją, kurie keltų informuotumą apie seksualinį smurtą ir prievartą prieš vaikus
- Dirbti kartu su civiline visuomene, renkant informaciją apie specifines situacijas vietose, politikos ir veiksmy informavimo tikslais
- Vykdyti bendradarbiavimą tarp miestų
- Propaguoti nacionalines ir Europos vaikų pagalbos linijas
- Miesto ar regiono tinklapyje sukurti vieno spustelėjimo reikalaujančią nuorodą, skubiai nukreipsiančią vaikus į pagalbą ir konsultacijas
- Sukurti ir visiems moksleiviams išplatinti mažas, patogias nešiotis korteles su naudingais telefonais ir adresais
- Kiekvienam namų ūkiui pagaminti po šaldytuvo magnetą su svarbiais telefono numeriais
- Vaikų pamėgtose vietose iškabinti plakatus su informacija, kur kreiptis pagalbos

- Pasirūpinti, kad mokyklose ir jaunimo klubuose būtų vaikams prieinamos šviečiamosios medžiagos
- Platinti informacinius biuletenius ir lankstinukus apie saugų elgesį internete
- Sudaryti sąlygas pranešti apie neteisėtus veiksmus internete

Apsauga

- Steigti vaikų interesus atitinkančius namus, kuriuose dirbtų įvairios agentūros ir įvairių sričių specialistai
- Įpareigoti pranešti vietas/regionų lygiu
- Su vaikais dirbantiems specialistams skirti rekomendacijas dėl pranešimo

Dokumentai ir tinklapiai su nuorodomis

- [VIENAS iš PENKIŲ – Europos Tarybos kampanija, siekianti sustabdyti seksualinį smurtą prieš vaikus](#)
- [Europos Tarybos Konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos](#)
- [Europos Tarybos Vaiko teisių strategija \(2012-2015\)](#)
- [Europos Tarybos Konvencija dėl veiksmų prieš prekybą žmonėmis](#)
- [Konvencija dėl kibernetinių nusikaltimų](#)
- [Europos Konvencija dėl vaiko teisių įgyvendinimo](#)
- [Europos Tarybos Ministrų Kabineto Gairės dėl vaikų interesus atitinkančio teisingumo](#)
- [Rekomendacija dėl vaikų ir jaunesnių nei 18 metų jaunuolių dalyvavimo](#)
- [Atraskite vaikų teises!](#)
- [Pakelkite ranką prieš mušimą!](#)
- [“Wild Web Woods” žaidima](#)

